

BETER EEN VERKLARING VAN ERFRECHT

TEKST: PETER BLOKLAND
(DE KORT VAN DER KOLK VAN TUIJL NOTARISEN)

Zuivere aanvaarding van een erfenis door zonder verklaring van erfrecht over de bankrekening te beschikken kan voor onaangename verrassingen zorgen.

In een verklaring van erfrecht legt de notaris vast wie bevoegd is om over de erfenis te beschikken. Zo'n verklaring is volgens mevrouw Timmer in Effect 20 van 3 oktober 2009 "niet altijd noodzakelijk, bijvoorbeeld wanneer de overledene getrouwd was, een of meer kinderen had en geen testament had gemaakt. In dat geval krijgt de langstlevende echtgenoot namelijk automatisch de hele nalatenschap op grond van de wettelijke bepalingen." Inderdaad houdt het sinds 2003 geldende systeem van de wettelijke verdeling in dat een langstlevende echtgenoot dan eigenaar wordt van het hele vermogen.

De erfenis bevat echter niet alleen bezittingen maar ook schulden, en in het kader van de wettelijke verdeling wordt de langstlevende die de nalatenschap zuiver aanvaardt ook aansprakelijk voor die schulden en moet dus uit eigen vermogen bijbetalen als het geërfde vermogen negatief blijkt te zijn. Het beschikken over een bankrekening is onmiskenbaar een zuivere aanvaarding van de nalatenschap, zelfs al wordt er maar een klein bedrag opgenomen. 'Een beetje aanvaarden' bestaat niet.

SCHULDEN LATER BOVEN WATER

In de notariële praktijk doet zich regelmatig de situatie voor dat een erfenis aanvankelijk positief lijkt, terwijl er later toch (grote) schulden blijken te zijn. In romans zijn dat dan speelschulden, maar in de echte wereld vaak schulden aan kinderen die als gevolg van het overlijden opeisbaar worden.

Stel bijvoorbeeld dat de overledene hertrouwd weduwnaar was. Zijn kinderen uit zijn eerste huwelijk hadden op grond van

het overlijden van hun moeder een verdeling op hem die door renteaangroei flink was toegenomen, waardoor de overledene in feite 'failliet' was maar daar bij leven niets van merkte. Door zonder verklaring van erfrecht over de bankrekening te beschikken heeft de tweede echtgenote zuiver

Een goede notaris doet namelijk meer dan alleen zo'n verklaring opstellen; voordat hij daartoe overgaat, bespreekt hij met de erfgenamen of het wel verstandig is om de erfenis (zuiver) te aanvaarden. Zeker als er kinderen uit een eerder huwelijk zijn gaat meteen het rode lampje branden. Is er een executeur benoemd, dan wordt vaak een zogenaamde verklaring van executele afgegeven, zodat de nalatenschap alvast kan worden afgewikkeld zonder dat er al hoeft te worden beslist omtrent aanvaarding.

BANK GEEFT NIET THUIS

Geeft de bank deze voorlichting ook? Of, alternatief, kan de bank beoordelen wanneer een gang naar de notaris wel noodzakelijk is? Als de langstlevende in ons voorbeeld zonder verklaring van erfrecht de bankrekening heeft gedeblokkeerd en dusdoende zuiver heeft aanvaard, zit zij met de gebakken peren. Als zij de bank aanspreekt wegens het verstrekken van onvoldoende informatie is de kans groot dat deze niet thuis geeft en ongetwijfeld onder verwijzing naar de kleine lettertjes meedeelt dat het opvragen van het banktegoed zonder verklaring van erfrecht voor eigen risico van de cliënt geschiedt.

Goedkoop is dan uiteindelijk toch duurkoop geweest, en ook de notaris kan niets meer regelen aangezien een zuivere aanvaarding onherroepelijk is en met name niet op grond van dwaling kan worden vernietigd. Kortom, een systeem zonder verklaring van erfrecht zal alleen werken als de bank de voorlichtingstaak van de notaris overneemt, dan wel de langstlevende schadeloosstelt als deze door het opnemen van het banksaldo in de problemen geraakt. ■

aanvaard en is zij verplicht om de schulden aan de stiefkinderen uit haar privévermogen te betalen.

Was zij naar een notaris gegaan voor de afgifte van een verklaring van erfrecht, dan zou dit waarschijnlijk zijn voorkomen.